

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
A Study of State and Problems of Administration in Sub-District
Non-Formal and Informal Education Center under
The Non-Formal and Informal Education office
Phranakhon Si Ayutthaya Province

อภิชาติ ชันธชัย และ พรเทพ ฐัฒน

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Email : apichartkhanthachai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล และ 2) ปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 209 แห่ง จากประชากรผู้ข้อมูลคือ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 209 คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการ ส่วนรายการที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล และ 2) ปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหา การปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม ส่วนรายการที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการบริหารจัดการ

คำสำคัญ : การบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล, การบริหารจัดการ, การมีส่วนร่วม, การจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้, การนิเทศ ติดตามและรายงานผล

Abstract

The purposes of this research were as follows : 1) to study of state of Administration in Sub-district Non-formal and Informal education center, and 2) to study of problems of Administration in Sub-district Non-formal and Informal education center. The sample was selected from 209 chief of center in Sub-district Non-formal and Informal education center for the 2016 academic year. The research instrument was a questionnaire. The statistic for data analyze were percentage, mean, standard deviation. The research findings were as follows : 1) the state of Administration in Sub-district Non-formal and Informal education center in overall and each aspect were at the high level.

The highest level was the administrative management side. The lowest level were the supervision, evaluation and reporting side; and 2) the problems of Administration in Sub-district Non-formal and Informal education center in overall and problems were at the medium level. The highest level was the participation side. The lowest level was the administrative management side, 3) the comparison of the state of Administration in Sub-district Non-formal and Informal education center for Sub-district overall and each aspect were at the high level, and 4) the comparison of the problems overall and each aspect were at the medium level.

Keywords : Administration in Sub-district Non-formal and Informal education center, Administrative management, participation, arrangement activity leaning, supervision, evaluation and reporting

1. บทนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสาน ระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบเพื่อให้สามารถพัฒนา การศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง [1]

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดย มุ่งหวังให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยตำบล เป็นหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ตั้งอยู่ในระดับตำบล โดยยึดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงานและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ต้นทุนของชุมชน เช่น อาคารสถานที่ แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี มีการประสาน เครือข่ายในชุมชนให้ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในชุมชน สังคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็น ภาคีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลทั้งในฐานะผู้ให้บริการ ผู้รับบริการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม แก้ปัญหาบูรณาการกระบวนการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน [2] มีการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยในชุมชนเพื่อให้บริการศึกษาแก่ประชาชน โดย ให้บริการสื่อทุกรูปแบบตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการ

ประสานงานของชุมชนและเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ของชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชนรวมทั้ง เป็นผู้ผลักดันให้เกิดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนถึงกิจกรรมอื่นๆของประชาชน [3]

ในการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยังพบปัญหา เช่น ปัญหาด้าน มาตรฐานผลผลิต ผู้รับบริการไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่มีทักษะความรู้พื้นฐาน ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม ไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองในการ สร้างงานอาชีพ ไม่เคารพกฎ ระเบียบ ขาดความ รับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ในการรับรู้ และศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา นักศึกษาสอบตกเป็นจำนวนมาก ไม่มีความตระหนัก ในคุณค่าหรือประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหา ด้านกระบวนการ ไม่มีการสำรวจสภาพปัญหาความ ต้องการของคนในชุมชน ไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้รับบริการเป็นสำคัญ ไม่มีระบบนิเทศติดตาม ผล ภาคีเครือข่ายไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วม กิจกรรม ไม่สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครู ประจำศูนย์ คณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และปัญหาด้านปัจจัย สภาพอาคารเรียน สถานที่ และสภาพแวดล้อมไม่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ ตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน อาคารเรียนไม่เป็นเอกเทศ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และไม่มีข้อมูลสารสนเทศ [4] นอกจากนั้นยังพบ ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยี พบว่าในด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารขาดทักษะความรู้พื้นฐานด้านการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ขาดทักษะในการใช้ E-Learning เพื่อจัดการเรียนการสอน และขาดการพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เพื่อใช้ในกระบวนการเรียน นักศึกษาไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และประมวลผลสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองได้ [5] ปัญหา ด้านการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา ในด้านการวัด และประเมินผล การจัดทำหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ และด้านการสื่อการเรียนรู้ [6] ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของ ภาควิชาหรือหน่วยในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ไม่กำหนดปัญหาด้านการศึกษา ของชุมชน ไม่กำหนดเป้าหมายของแผน ไม่หาวิธีการ ดำเนินงาน ไม่ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การจัดทำ วางแผน ขาดการประสานงาน [7] ส่วนปัญหาในศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ [8] สรุปได้ว่า ในการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด พระนครศรีอยุธยามีปัญหาในเรื่องสถานที่ในบางแห่งยังไม่ เอื้อต่อการเรียนรู้ บุคลากรประจำศูนย์ไม่พอเพียงกับการ ดำเนินงานโดยเฉพาะศูนย์ที่เกิดขึ้นใหม่ มีผู้เรียนน้อย ขาดการ เข้ากลุ่มการเรียนรู้ งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องอันเนื่องจากผู้เรียนติด ภาระงานอื่น การมีส่วนร่วมของชุมชนน้อย และขาดการ นิเทศติดตามและรายงานผล

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงมีความ สนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล อันจะเป็นประโยชน์ ส่งเสริมสนับสนุนงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นข้อมูลที่ สำคัญในการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้วิจัย เพื่อให้เกิดการ เรียนรู้ต่อชุมชนและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการ บริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาน อกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็นรายอำเภอ

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ใน การวิจัยคือ ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 209 แห่ง และผู้ข้อมูลคือ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในพื้นที่ 16 อำเภอ ของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 209 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หัวหน้าศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการ บริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยตำบล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับ การศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มี 2 ตัวเลือก จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรี อยุธยา มีลักษณะเป็น

แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์ฯ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากค่าสูงมาต่ำคือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนรายการที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการนิเทศ ติดตาม และรายงานผล

5.2 ปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตาม ลำดับจากค่าสูงมาต่ำคือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล และด้านการจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้ ส่วนรายการที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการบริหารจัดการ

5.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็นรายอำเภอ พบว่าทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

5.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็นรายอำเภอ พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการควบคุมดูแลและส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดอันได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด สถาบันส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาในทุกด้าน จึงทำให้ผลของการแสดงความคิดเห็นในภาพรวมในด้านการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกมาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ทิวาพร จุมศรีสิงห์ [9] ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดราชบุรี ในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสภาพการดำเนินงานการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สมปอง วิมาโร [10] ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ ทวีโชค เรืองขจรเมธี [11] ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการปฏิบัติงานครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุรินทร์นต์ ปัตถาทุม, ธีระ ภูติ และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน [12] ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร ตามความเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณนกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ครุการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล คณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผลงานวิจัยนี้ที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากจึงมีความเป็นไปได้

6.2 จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานท่ามกลางความขาดแคลนโดยเฉพาะการบริหารงานการ บริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลจะมีทรัพยากรในการบริหารไม่เพียงพอทั้งด้านบุคคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ นันธิดา ปินดาวงศ์ [13] ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จังหวัดลำปาง ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ครุอาสาสมัครการศึกษานอกระบบ โรงเรียน ครู กศน. ครูศูนย์การเรียนชุมชนที่รับผิดชอบศูนย์การศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าการส่งเสริมสนับสนุนงาน กศน. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชนยังมีน้อย เช่น การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาเป็นต้น งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มาพบกลุ่มและไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ไม่มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน และสื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีปัญหาในการบริหารจัดการ จึงเป็นสาเหตุหนึ่ง queความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกมาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ โอฬาร โสมคา[14] ได้ศึกษาการดำเนินงานตามภารกิจของครูกศน. ประจำ

ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามภารกิจของครูการศึกษานอกระบบโรงเรียน ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พูลทรัพย์ เต็นเตื่อน [15] ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของข้าราชการ พนักงานราชการ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผลงานวิจัยนี้ที่เกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงมีความเป็นไปได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนรายการที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการบริหารจัดการที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การจัดหาสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลควรเข้าใจและหาวิธีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานและชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้พร้อมในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

7.1.2 จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านการจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือในกลุ่ม 15-59 ปี ในประเด็นนี้ผู้บริหารศูนย์และผู้ร่วมรับผิดชอบต้องศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อจัดปัญหาต่างๆเหล่านี้

7.1.3 จากกรณีวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วม ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือชุมชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของชุมชนเห็นความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งในประเด็นนี้ผู้บริหารศูนย์และผู้ร่วมรับผิดชอบต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และต้องเปิดใจให้ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์การบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ตามรูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นตามแต่กรณี

7.1.4 จากกรณีวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการนิเทศ ติดตาม และรายงานผลที่เป็น ปัญหามากที่สุดคือ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมและนำมาปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรม ซึ่งในประเด็นนี้ผู้บริหารศูนย์และผู้ร่วมรับผิดชอบต้องศึกษาแนวคิดและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมในการนิเทศ ติดตาม และรายงานผลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในเหมาะสมกับการบริหารจัดการและปรับปรุงพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

7.2.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125 ตอนที่ 41 ก. 3 มีนาคม 2551, หน้า 1-2.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, “ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561)”, พรักหวานกรฟัก, 2552.
- [3] สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, “คู่มือการปฏิบัติงานหัวหน้า กศน. ตำบล”, ผู้แต่ง, 2553.
- [4] กอบกุล กลีบอำไพ, “การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551.
- [5] วิทยา โมระดา, “สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอำนาจเจริญ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2553.
- [6] เทพพร มูลเหลา, “การศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556.
- [7] ฐิติมาภรณ์ พงศ์จันทร์, “การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.
- [8] สานิตย์ เจือจันทร์, รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

- อัยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, 2559.
- [9] ทิวาพร จูมศรีสิงห์, “การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- [10] สมปอง วิมาโร, “สภาพการดำเนินงาน กศน.ตำบล : แหล่งเรียนรู้ราคาถูก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2554.
- [11] ทวีโชค เรืองขจรเมธี, “ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพะเยา, 2556.
- [12] สุวีรัตน์ ปัตถาทุม, ธีระ ภูดี และ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน, “การศึกษาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร”, วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม; 4 (2), 1-2, 2557.
- [13] นันธิดา ปินดาวงศ์, “การศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จังหวัดลำปาง”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2557.
- [14] โอฬาร โสมคา, “การดำเนินงานตามภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียนประจำศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2549.
- [15] พูนทรัพย์ เติบโต, สภาพปัญหาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2553.

